

Ergenekon yargı sürecini ve ilgili tartışmaları izlerken bir 'deja vu' (ben bu deneyimi daha önce de yaşamıştım) duygusu içindeydim. Sonunda hatırladım. Gençken High Noon (Kahraman Şerif) filmi seyretmişim. Baş rolde Gary Cooper (1955 yapımı, yönetmen Fren Zinnemann, Grace Kelly de vardı). Bir sahnesi beni çok sarsmıştı. Kahraman şerif kasabaya cinayet işlemeye gelen bir caniler şebekesine karşı koymaya karar verir. Kilisede ayin için toplanmış olan halka 'bana destek verin' çağrısında bulunur. Çoğu pısmıştır, kimileri dar çıkarını düşünür. İki yüzlü rahip ise pis bir işe girer. Konuyu tartışalım diyerek herkese sırayla söz verir. Ne yapmalı tartışması uzadıkça uzar. Oysa haydutlar her an saldırabilir. Dürüst kahramanımız çok zor durumdadır. Ama konuşmalar bir türlü son bulmaz. Sonunda, ve pratikte, o topluluk şerife yardım etmez, yalnız bırakır. Kasaba halkı şebekenin karşısında teslim olmuş, kendisini korumak isteyene de ihanet etmiştir. İki yüzlü, çıkarıcı, güya demokratik bir biçimde tartışan insanların görüntüsü hep gözümün önünde. Bana koyan, korkaklık değildi, iki yüzlülüktü.

Ergenekon tartışmaları bana yalnızlığa terk edilen o Gary Cooper'i hatırlatıyor. Çetelere karşı çıkmak en başta yürek ister. Şaka değil, çok yüklü bir cephanesi olan birilerinden söz ediyoruz. Özgeçmişlerinde pek çok ceset, sayısız faili (güya) meçhul öldürme olayı... Böyle bir durumda insanlar ya savcıya destek vermek veya suları bulandırmak durumunda kalır. Orta yol olamaz mı diyeceksiniz? Bazen olabilir, ama filmde orta yol yoktu. Orta yol ve bol lafın sonunda şerif tek başına kalmıştı. Bu günlerde şaşkınlıkla derin analizleri okuyorum. Meğerse üç yorum varmış. 1) Yargı süreci çok iyidir, 2) Tam tersine, her şey bir AKP sindirme manevrasımı, ve 3) Çeteler varmış ama manevra da varmış. Örneğin Hürriyet Gazetesinde çalışanların %97'si ikinci ve üçüncü guruptaymış (E. Özkök 28 Ocak) Bu analizi kabul etsek bile, bizim seçeneklerimiz yine iki tanedir. Birincisi, bu savcı ve yargıçlara destek verir bu işi, elden geldiğince en iyi biçimde sürdürülmesine çalışırız. Yargının dürüst kararını bekleriz. Bu karar temyiz edilebilir ve gerekirse AİHM'ne kadar götürülebilir. Sonunda akla kara biri birinden ayrılır. İkinci seçeneğimiz, 'manevra da var' (ve zımnen 'adalet, hakim yok') diyerek sürece gölge düşürmektir. Ve kahraman şerifi, yargıcı, hakimi meydanın orta yerinde desteksiz bırakıvermektir. Gerisi, filmdeki türden boş laftır.

Yunanistan'da da Kızıl Post vardı.

Ergenekon türü şebekeler başka ülkelerde vardı(r). Bazıları dış ve iç tehlikelere karşı (buna komünizme karşı da diyebiliriz) bir emniyet gücü olarak beklentide (stand-by) kaldı. Bunlar eylemde bulunmadı. Kimileri ise yaşamlarını sürdürdü ve amaçlarını da aşan girişimleri oldu.

Buna derin devlet diyen oldu, şebeke de, yurtsever gönüllü birlik de. Ama her halükarda artık bu yapılanmalardan uzak durmanın ve kurtulmanın zamanı gelmiştir. Yunanistan örneği bir yumuşak geçişin örneğidir.

Yunanistan'daki yapılanmanın varlığı, 1990 yılında yapılan açıklamalara göre, ilk kez 1985 yılında, Anreas Papandreu hükümeti zamanında duyulmuş. Başbakanın ve savunma bakanı Drosoyannis'in dediklerine göre, Amerika ile imzalanmış ikili askeri anlaşmalar yeniden masaya yatırılınca bu derin yapılanma ortaya çıkmış. Kod adı 'Kızıl Post' (Kokini Provyia) imiş. Batılı kaynaklar 'sheepskin' (koyun postu) terimini de kullanmış. Amaç komünizm işgali veya darbesi durumunda bir gerilla savaşını başlatmak ve sürdürmektir. Bu örgütlenme CIA ile bağlantılı imiş. Örgüt Yunanistan'da ilk kez 1955'de kurulmuştu, yani iç savaşın biraz sonrasında ve NATO'ya girdiği yıllarda. Kızıl Post yurdun bir çok yerinde silah, telsizler ve altın paralar gizlemiş. Resmi komando birlikleriyle de yakın bir ilişki ağı oluşturulmuş.

Yine hükümet ilgililerince açıklandığına göre bu kuruluşa artık gerek kalmadığı için silahları ve paraları toplanmış ve örgüt 1988 sonu ile 1989 başlarında lağvedilmiş. Ama yetkililer bu gizli örgütün, gizli olduğu için, tam olarak tasfiye edilip edilmediğinin bilinmeyeceğini de eklemişler. Yunanistan'da bu örgütün sabotajları, cinayetleri, müdahaleleri duyulmamıştır. Belki de bu yüzden olayın üzerinden sünger geçirmek olanaklı olmuştur. 1967-1974 tarihlerinde hükümet etmiş olan Albaylar diktası ile Kızıl Post ilişkisi de çok az tartışılmıştır. Oysa ilginçtir, Albaylar 27 Nisan 1967 gecesi hükümet darbesini yaparken NATO çerçevesinde hazırlanmış ve bir komünist darbeye karşı koymak için oluşturulmuş olan askeri 'Prometeus' planını yürürlüğe koymuşlardı.

Aynı amaç için kurulmuş olan Kızıl Post ile Prometeus'un ilişkisini akla getirilmemesi, ikisini bir arada düşünmemek çok zorlaşmaktadır. Hele Albaylar cuntasının Amerika tarafından hoşgörü ile karşılandığı da göz önüne alınınca bu ikiz 'anti komünist' planın akrabalığı akıldan çıkmıyor. Bu tür Gladyo'cu planlar ile askeri cuntalar arasında ilişki de pek araştırılmamıştır. Yunanistan'da ordu tarafından devrilen yasal hükümet 'sol' ve Amerikan karşıtı olarak algılanırdı. İlginçtir, Adnan Menderes de 21 Mayıs'ta devrilmeseydi Haziran'da Sovyetler Birliğini ziyaret edeceği bilinmektedir. Yani 1960'lı yıllarda Gladyo türü yapılanmaların böyle işlevleri de olmuş olabilir.

Her ülkenin tarihinde böyle karanlıkta kalan ve hep karanlıkta kalacak olaylar olabilir. Bu gizliliğin ve belirsizliğin olumsuz pratik sonuçları yoksa, açığa çıkarılmayanlar da sineye çekilebilir. Gary Cooper'e yapılan da nihayet bir film sahnesindeydi. Önemsiz yani. Ama son yılların yeni tip bir aktör olan Ergenekon (veya başka bir isim altında başka yapılanmalar) pek çok acıya ve siyasi açmazlara neden olmuştur. Bu cesetli, cephaneli, terörlü kokuşmuş ortama

karşı çıkan 'kahraman şeriflere' destek olmak da yurttaşlık görevidir. Ama anlaşılan Kızıl Post'çuların yurttaşlık anlayışı da filmdeki kurnaz rahibin tıynetinde.

*